

INKERI

TILAA LEHTI KOTIIN!

VIROON

Vuositilaus 2013 11 numeroa **18 €**
Tutustumistarjous 3 numeroa **5 €**
Maksu tilille: 221005143806
Maksun saaja: Eesti Ingerisoomlaste Liit

SUOMEEN

Vuositilaus 2013 11 numeroa **29 €**
Tutustumistarjous 3 numeroa **8 €**
Maksu tilille: Danske Bank
FI09 8000 2112 3477 77
Maksun saaja: Inkeri-lehti

RUOTSIIN

Vuositilaus 2013 11 numeroa **250 SEK**
Tutustumistarjous 3 numeroa **68 SEK**
Maksu postisiirtotilille: 173888-9
Maksun saaja: Inkeri-liitto

Maksuaessasi kirjoita viestiksi "Vuositilaus" tai "3 kk" ja lehden saajan nimi. Huom! Ilmoita nimesi, osoitteesi ja tilauksesi myös lehden toimitukseen!

Irtonumeroita myynnissä kaikissa inkerin-suomalaisten seuroissa Virossa, Suomalaisessa seurakunnassa Tallinnassa, Tampere-majalla Tartossa sekä Suomen Inkeri-liitossa Helsingissä.

Perustettu 1993

INKERI
INKERINSUOMALAINEN KULTTUURILEHTI VIROSSA

Toimitus:

Anniina Ljokkoi (päätoimittaja)
Ester Pruul (sihteeri)
Viivi Halme (kielitoimittaja)
Riho Kall (taittaja)

Julkaisija:

Viron inkerinsuomalaisten liitto

Paino: Paar OÜ, Tartto

Toimituksen yhteystiedot:

Veski 35, 51005 Tartu, Estonia
Puh. +372 7421 773
inkeri.lehti@gmail.com
info@inkeri.ee
www.inkeri.ee
Facebook: INKERI

Kansikuvassa lasimaalauksia käsityöpuodin ikkunassa Haapsalussa. Kuva: A. Ljokkoi

INKERINSUOMALAINEN NÄKÖKULMA

Taisto Raudalainen
6.6.2013 Tallinnassa

Tervehtiminen on torjuntamagiaa

Terveys on kaikkien kallein! – Näin tapasi isotätini, Hanikkalan Maikko hokea, kun kävimme sukuloimassa. Vierailun ensimmäinen sana oli „terve” ja viimeiset „sanokaa terveisiä”. Terveyttä siis toivoteltiin sukulaisten kesken sekä tavatessa että hyvästellessä. Tervehtiminen onkin parhaimmillaan torjuntamagiaa.

Perhe ja suku muodostivat Inkerissä paitsi yhtenäisen talouden myös kokonaisvaltaisen klaanikehon, jonka yhden jäsenen sairastuminen koettiin koko ryhmän onnettomuudeksi. Vilustumiset, kuumeet, vatsavaivat, verenvuodot, hammaskivut ja nivelvaivat hoidettiin kotona tai naapurissa omin voimin. Keitettiin voiteita sian- ja hanhenrasvasta ja hunajasta, kerättiin rohtoja uutteiksi ja valmistettiin kauralesehauteita ja -kylpyjä. Kaikkea säästi sananmahti, jota ilman muut toimenpiteet eivät tepsineet. Vähän uhkaavampien tautien kanssa käännyttiin suoneniskijöiden, hierojien ja kaiken maailman parantajien puoleen. Nämä olivat kukin maineensa mukaisesti erikoistuneet erilaisiin tauteihin. Synnytyksissä avustamaan kutsuttiin kättilö eli *kylä-ämmä* tai *apuselkka*. Synnytykskipujen lievittämiseen olivat omat konstinsa. Piti muun muassa aukaista kaikki hormit ja pellit, jotta lapsi pääsisi kevyesti ilmoille porttien lävitse...

Melkein joka perheessä tai ainakin kylässä oli oma suoneniskijä eli *kuppari* tai *kuppija* ja parantaja eli *arpoja, noita, tietäjä, popana, taika-ämmä* tai *lukija*. Olipa sellaisiakin maineikkaita kansanparantajia, joiden luokse tultiin kaukaisista kylistä aina Pietarista ja Virosta saakka. Omakin isoisoisoätini, joka oli syntyisin Kolppanan Pornitsasta, oli ollut maineikas parantaja. Muistot *Mari-ämmänsä* parannustoimista ja -riiteistä muodostavat isotätini Hanikkalan Maikon repertuaarista isohkon osan.

Jälkikasvua *paranta-ämmät* saivatkin oman perheen tyttölapsista, joita otettiin varta vasten mukaan parannustoimiin saunaan. Siitä on hyvänä esimerkkinä Maria Abramovan murreteksti tässä numerossa. Saunassa virtasivat hiki, veri ja kynelet. Siitä, oliko lapsi tarpeeksi kovaluontoinen eli *kovaverine* kestäämään kamalatkin tapaukset, sai parhaan tuntuman ottamalla hänet sivustakatsojana mukaan itse parannustoimenpiteisiin. Sitten lapsi jo laitettiinkin toimeen: kuppimaan sarvilla ja laskemaan verta.

Väekkaitä henkilöitä, joilta heruu neuvoja joka lähtöön, löytyy Inkerinmaalta sieltä täältä tänäkin päivänä. Vaikka nykyään ei enää synnytetä saunassa, ovat jotkin konstit yhä tarpeen lastenhoidossa ja jokapäiväisten pikkuvaivojen lieventämiseksi. Vanhentuvalta kuulta kannattaa pyytää terveyttä ja nuorekkuutta. Ukkossateessa kasvaa kaikki, mukaan lukien tyttölasten hiukset. Väekäs konsti on lasten kasteleminen pyhitetyllä lähdevedellä seulan tai siivilän läpi.

Vuodenaikojen kiertoon ja ympäristöön perustuvia mielikuvia ja uskomuksia tapaa silloin tällöin nykyäänkin. Mahtiaineet kuten suola, viina, hopea, leipä, hunaja, tuhka, terva, hämähäkinseitti, muurahaisenmunat ja virtsa sekä salatiedot tukevat ajallaan ja sopivissa määrin käytettyinä opillista lääketiedettä. Kokeilkaapa itse!

Taiteilija Maarin Ektermann äitinsä muistopenkin avajaisissa.

Kuva: Valentin Ossipov

Haapsalun penkki

Haapsaluun lastenkirjaston pihalle on pystytetty muistopenkki inkerinsuomalaiselle Mare Ektermannille. Mare Ektermann toimi vuosia Länsi-Vironmaan inkerinsuomalaisten seuran puheenjohtajana ennen äkillistä kuolemaansa syöpään.

- Mare oli sivistynyt ihminen, joka osasi puhua kauniisti mutta myös kritisoida terävästi, kuvailee Mare Ektermannin seuraaja Hilma Tervonen.

- Hän sai sinnikkyytensä ansiosta paljon aikaiseksi. Häntä kunnioitettiin, mutta hänen avoimet kannanotonsa eivät tietenkään miellyttäneet kaikkia, Hilma lisää.

Mare teki vuosia töitä Lastenkirjastossa sekä vapaaehtoistyötä inkerinsuomalaisten seurassa.

Muistopenkki liittyy toisten Haapsalun muistopenkkien joukkoon, joista suurin osa sijaitsee Promenadilla.

- Kaikki valkoisia kuten Valkean daamin kaupungissa kuuluukin, Hilma Tervonen kertoo.

Lastenkirjaston leikkipuisto oli Mare Ektermannille myös kotipiha niinä vuosina, jolloin hän sekä asui että työskenteli kirjastorakennuksessa. Penkin vierestä on jo valittu kohta, johon Maren sukulaiset tulevat istuttamaan pihlajan laulujuhlien aattoiltana.

Annina Ljokkoi

Sampo-keskuksen kirjontatuotteet

Sampo-keskuksessa Pietarissa on vuoden ajan tehty kirjontatekstejä, jotka esittelevät Inkerin seurakuntien sananlaskuja.

- Olemme valmistaneet yhdeksän teosta, joihin on tekstin lisäksi kirjottu seudulle tyypillinen kukka, kirjontapettaja Oksana Moisejeva kertoo. Kauniita tekstiilejä ei ainakaan vielä

Maapallon molempien napojen valloittaja

Kokenut kalottialueiden tutkija **Andrei Myller** vie turisteja Pohjoisnavalle tänäkin kesänä. Hänen tehtäviinsä kuuluu matkailijoiden vieminen Barneon lentokentältä lähtöpisteeseen josta seurue lähtee hiihtämällä kohti Pohjoisnapaa. Maailmasta löytyy kuussa parisen sataa hyvin maksavaa seikkailijaa, jotka haluavat käydä juuri Pohjoisnavalla.

Inkerinsuomalainen Andrei eli Antti Myller on tämän vuoden toukokuuhun mennessä käynyt Pohjoisnavalla neljä kertaa. Etelänavalla hän on käynyt samaten neljä kertaa. Hän on tietävästi ainut inkerinsuomalainen, joka on vierailut molemmilla navoilla. Keltossa, Inkerinmaalla syntynyt And-

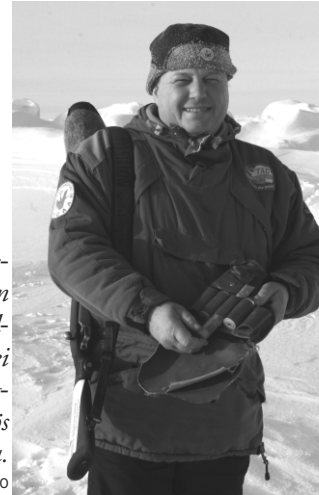
rei Myller asuu nykyään paluumuuttajana Kouvolassa, Suomessa.

Ennen nykyistä työtään Barentsin meren pohjoispuolella Andrei Myller palveli turisteja Antarktiksella. Hän toimi kuskina erikoisvirittetyillä maastoautoilla, jotka kuljettivat matkailijoita Etelänavalle. Vaaroja täynnä ollut matka jäätikön rannalta navalle kesti neljä ja puoli vuorokautta.

Wladimir Kokko

Arktisen jäiden keskellä ei jääkarhujen vuoksi voi kulkea ilman pyssyä. Andrei Myller vastaa matkanjohtajana myös seurueen aseista.

Kuva A. Myllerin arkisto

Lyhyesti

Tallinnan seura äänestettiin ulos liitosta

Tallinnan seura kutsui liiton puheenjohtajan **Silvi Labbin** Tallinnaan 18. kesäkuuta selittämään erottamisen syitä. VII:n hallitus äänesti toukokuun kokouksessaan Tallinnan seuran ulos liitosta.

Liiton perustamiskirjan mukaan hallituksen kokous voi päättää seuran erottamisesta, mutta Viron laki yleishyödyllisten yhdistysten toiminnasta vaatii erottamiselle yleiskokouksen päätöstä.

Maailman viimeinen äidinkielen liiviläinen on kuollut

2. kesäkuussa kuoli maailman viimeinen äidinkielen liiviläinen **Grizelda Kristiņa**. Grizelda Kristiņa (o.s. Bertholde) syntyi 19.3.1910 Kuurinmaan pohjoisrannikolla Vaiden kylässä. Hän päätyi Kanadaan sotapakolaisena vuonna 1949 ja asui siellä kuolemaansa saakka.

Grizelda Kristiņa onnistui säilyttämään äidinkieltänsä liivin ja kirjoitti liivinkielisiä runoja.

Liivinmaa sijaitsee nykyisen Latvian alueella. Liiviä ei pidä sekoittaa aunuksen karjalan kieleen, livviin.

Paluumuuttajiksi pyrkiviä yli sata

Pietarissa on päättynyt paluumuuttovalmennuksen lukuvuosi. Yli sata oppilasta yhteensä kuudesta ryhmästä suoritti kielitestin Pietarissa 4. - 6. kesäkuuta. Tulevalla paluumuuttajalla on oltava hyvä peruskielitaito, jolla hän selviää arkielämän tilanteista suomeksi.

Näin sanottiin ennen vanhaan Lempaalassa. Kuva: Pavel Nemykin

Wladimir Kokko